

Utfordringer med å rekruttere helsepersonell i kommunene - en grafisk framstilling av resultatene fra Kommunesektorens arbeidsgivermonitor

Siste faglige endring: 12. november 2021

Innhold

1. Innledning og oppsummering	3
2. Kommunenes utfordringer med å rekruttere helsepersonell i 2021	6
3. Sykepleiere	7
4. Leger	9
5. Psykologer	11
6. Vernepleiere	12
7. Helsefagarbeidere	13
8. Ergoterapeuter	14
9. Fysioterapeuter	16
10. Tannleger	18

Innledning og oppsummering

Innledning

I dette notatet oppsummerer Helsedirektoratet på en grafisk måte hva Kommunesektorens arbeidsgivermonitorer viser om kommunenes utfordringer med å rekruttere helsepersonell. KS gjennomfører annet hvert år en spørreundersøkelse, ved hjelp av Ipsos, som en del av Kommunesektorens arbeidsgivermonitor. Kommuner og fylkeskommuner (ved kommunedirektørene og fylkeskommunedirektørene) blir blant annet spurt om hvor utfordrende de vurderer at det er å rekruttere ulike yrkesgrupper, herunder flere helseyrker: "Opplever kommunen det som utfordrende å rekruttere [yrkesgruppe] i dag, i tilfelle hvor utfordrende?". Undersøkelsen ble gjennomført årlig fra 2012 til 2017, og deretter annet hvert år. Resultatene fra den seneste undersøkelsen forelå i september 2021.

Helsedirektoratet vil takke KS for at de har delt statistikk om kommunenes utfordringer med å rekruttere helsepersonell. Helsedirektoratet står alene ansvarlig for grafisk framstilling og beskrivelse av statistikken i dette notatet.

Yrkesgruppene som er inkludert

Yrkesgruppene som omtales i dette notatet er sykepleiere, leger, psykologer, vernepleiere, helsefagarbeidere, fysioterapeuter og ergoterapeuter i kommunene, samt tannleger i fylkeskommunene. Helsedirektoratet ønsker gjerne at helsesykepleiere og jordmødre inkluderes i undersøkelsen i 2023, og vil undersøke mulighetene for dette med KS.

Antall respondentkommuner og usikkerhet

Antall kommuner som besvarer spørsmålene om rekrutteringsutfordringer i undersøkelsen varierer fra år til år. Det kan tenkes at kommuner som har utfordringer med å rekruttere, i større grad enn andre vil være interessert i å besvare undersøkelsen. I 2021 har drøyt halvparten av kommunene svart (181 av 356). På det meste har 241 kommuner svart på tidligere undersøkelser, men antall kommuner har som kjent blitt betydelig redusert gjennom kommunereformen (fra 428 kommuner i 2016). Vi har valgt å inkludere både figurer som viser andeler og tabeller som gir informasjon om de absolutte tallene som ligger bak. Vi benytter figurene som viser andeler for å gjøre sammenligning mellom årene lettere, men det relativt lave antall respondenter, variasjonen i antall respondenter og endringer i kommunestrukturen gjør at vi skal være forsiktige med å konkludere for bastant om hver enkelte endring. Mange av enkeltendringene fra ett år til det neste vil være innenfor feilmarginene. Figurene kan likevel benyttes til å se på mer overordnede utviklingstrekk.

Om "Vet ikke"-alternativet

Vi har valgt å inkludere kommuner som har svart "vet ikke", både i figurene som viser relativ fordeling og tabellene som viser absolutte tall. Disse svarene kan i seg selv gi nyttig informasjon. Samtidig er det utfordrende å tolke "vet ikke"-svarene, som er eller har vært ganske utbredt for fysioterapeuter, ergoterapeuter og psykologer. Dette kan dreie seg kommuner som ikke har forsøkt å rekruttere disse yrkesgruppene i senere tid. For noen år siden svarte mange kommuner at de ikke visste hvor utfordrende det var å rekruttere psykologer, men i senere år har en større andelen av kommunene hatt en formening om dette. Det har trolig sammenheng med innføringen av lovkravet fra og med 2020 om at kommunene skal ha knyttet til seg psykolog. Dette kan tyde på at "vet ikke" også brukes i betydningen "ikke relevant" eller "vi har ikke hatt behov for å rekruttere i senere tid". I tillegg til at mange kommuner har samarbeid med andre om psykologkompetanse, er det utbredt med fysioterapeuter med driftsavtale.

Oppsummering

Kommunene har størst utfordringer med å rekruttere sykepleiere, etterfulgt av leger. Det er også mange kommuner som har utfordringer med å rekruttere psykologer og vernepleiere. I dette notatet omtales gruppene som det er mest utfordrende å rekruttere først.

Dataene fra KS gir mulighet til å undersøke nærmere hvilke kommuner som opplever rekrutteringsutfordringer. Direktoratet har sett nærmere på statistikken for sykepleiere og leger, ettersom dette er gruppene der det er størst utfordringer.

Sykepleiere

- 55 prosent av respondentkommunene vurderer at det er "meget utfordrende" å rekruttere sykepleiere, mens ytterligere 31 prosent vurderer at det er "ganske utfordrende".
- Rekrutteringsutfordringene ser ut til å ha blitt mer utbredt ved hver undersøkelse etter 2015.
- Det er betydelige utfordringer med å rekruttere sykepleiere i kommuner i alle fylker, sentralitetsgrupper og kommunestørrelser (innbyggertall).

Leger

- 45 prosent av respondentkommunene vurderer at det er "meget utfordrende" å rekruttere leger, mens ytterligere 21 prosent vurderer at det er "ganske utfordrende".
- Rekrutteringsutfordringene ser ut til å ha blitt mer utbredt i de siste to undersøkelsene (2019 og 2021).
- Det er betydelige utfordringer med å rekruttere leger i kommuner i nesten alle fylker, sentralitetsgrupper og kommunestørrelser (innbyggertall).

Psykologer

- 33 prosent av respondentkommunene vurderer at det er "meget utfordrende" å rekruttere psykologer, mens ytterligere 23 prosent vurderer at det er "ganske utfordrende".
- Det er nok mange kommuner som i liten grad har rekruttert psykologer før kravet om tilknyttet psykolog ble lovfestet, og det har tidligere vært mange kommuner som har svart "vet ikke" på spørsmålet om psykologer. Det er dermed vanskelig å se et mønster, men antallet og andelen som vurderer at det er utfordrende har økt i de siste to undersøkelsene (2019 og 2021) sammenlignet med årene før, mens antallet og andelen som ikke vet har gått ned. I 2021 har andelen som vurderer det som meget utfordrende sunket sammenlignet med 2019, samtidig som andelen som vurderer det som ganske utfordrende har økt nesten tilsvarende.

Vernepleiere

- 20 prosent av respondentkommunene vurderer at det er "meget utfordrende" å rekruttere vernepleiere, mens ytterligere 34 prosent vurderer at det er "ganske utfordrende".
- Rekrutteringsutfordringene ser ut til å ha blitt noe mer utbredt i de siste to undersøkelsene (2019 og 2021).

Helsefagarbeidere

- 2 prosent av respondentkommunene vurderer at det er "meget utfordrende" å rekruttere helsefagarbeidere, mens 26 prosent vurderer at det er "ganske utfordrende".
- Det har i 2021 vært en økning i andelen kommuner som vurderer at det er ganske utfordrende, samtidig som det er en liten nedgang i andelen som vurderer at det er meget utfordrende. Totalt sett er det en noe større andel som vurderer at det enten er ganske eller meget utfordrende.

Ergoterapeuter

- 3 prosent av respondentkommunene vurderer at det er "meget utfordrende" å rekruttere ergoterapeuter, mens 10 prosent vurderer at det er "ganske utfordrende".
- KS har kartlagt utfordringer med å rekruttere ergoterapeuter i 2017, 2019 og 2021. Det er ingen tydelig utvikling i disse få årene.

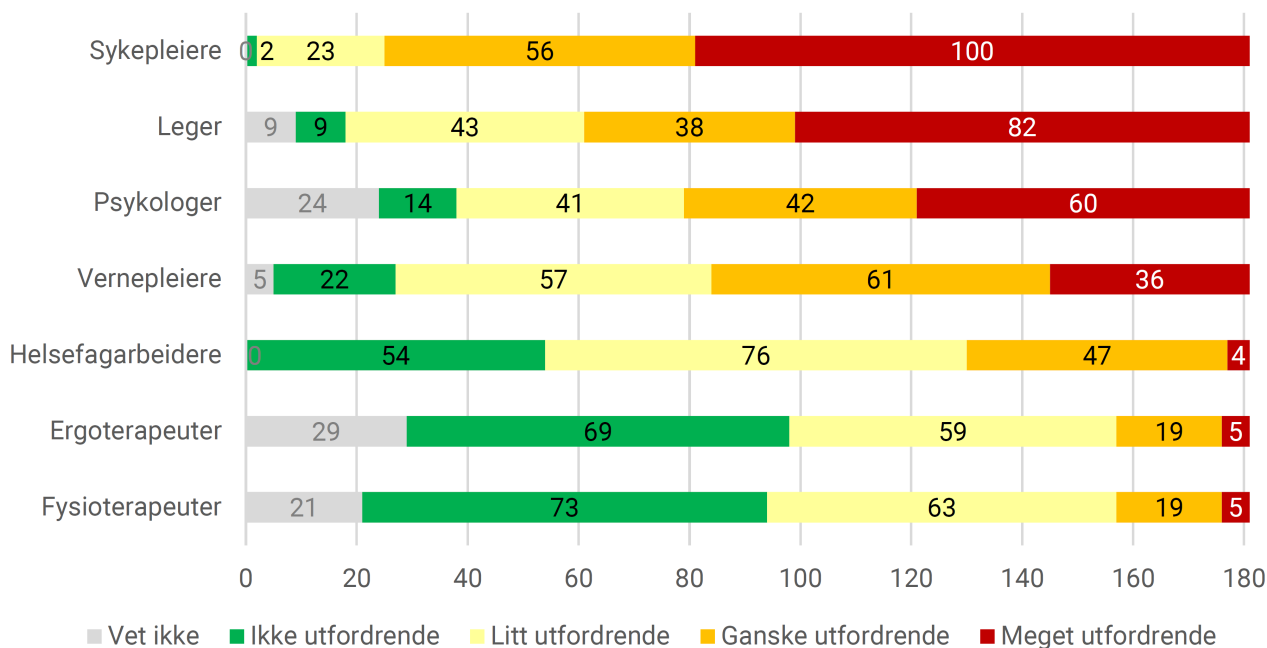
Fysioterapeuter

- 3 prosent av respondentkommunene vurderer at det er "meget utfordrende" å rekruttere fysioterapeuter, mens 10 prosent vurderer at det er "ganske utfordrende".
- KS har kartlagt utfordringer med å rekruttere fysioterapeuter i 2017, 2019 og 2021. Det er vanskelig å lese noe tydelig mønster basert på disse tre undersøkelsene. Det har vært en liten økning i andelen kommuner som vurderer at det er litt utfordrende, og en omtrent tilsvarende nedgang i andelen som vurderer det som "ikke utfordrende", men dette kan dreie seg om tilfeldigheter.

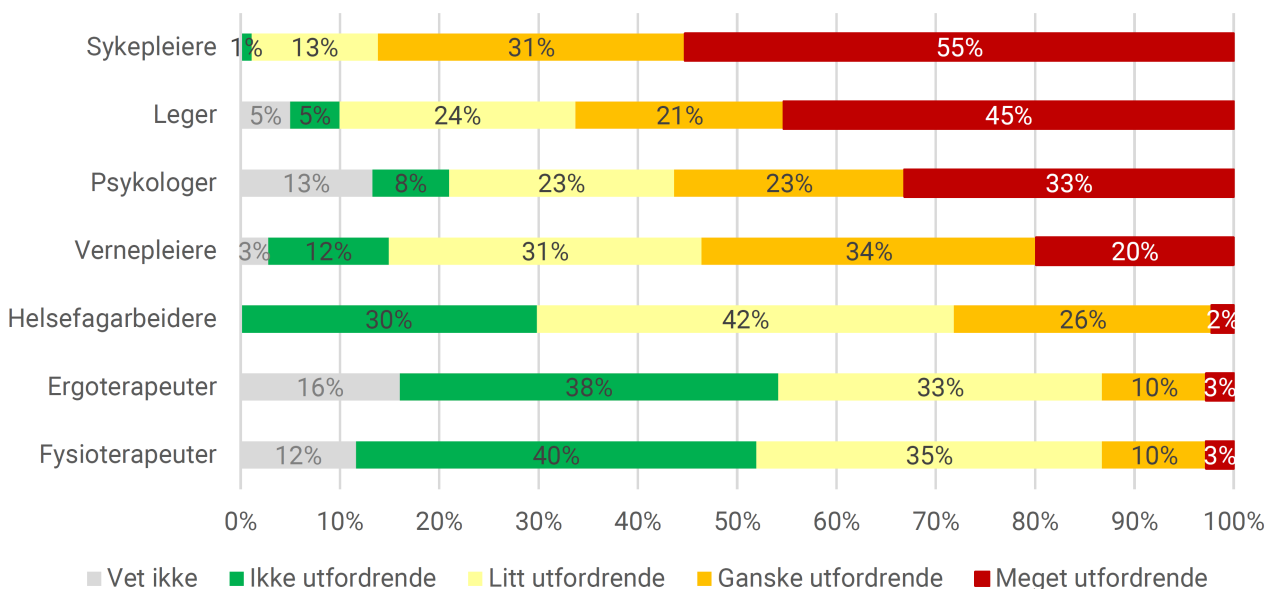
Tannleger

- Åtte fylkeskommuner besvarte undersøkelsen i 2021: Én fylkeskommune svarte "vet ikke", én svarte "ikke utfordrende", én svarte "litt utfordrende", tre svarte "ganske utfordrende" og to svarte "meget utfordrende".
- Tabell 8 oppsummerer vurderingene fra de enkelte fylkeskommunene fra 2012 til 2021.

Kommunenes utfordringer med å rekruttere helsepersonell i 2021

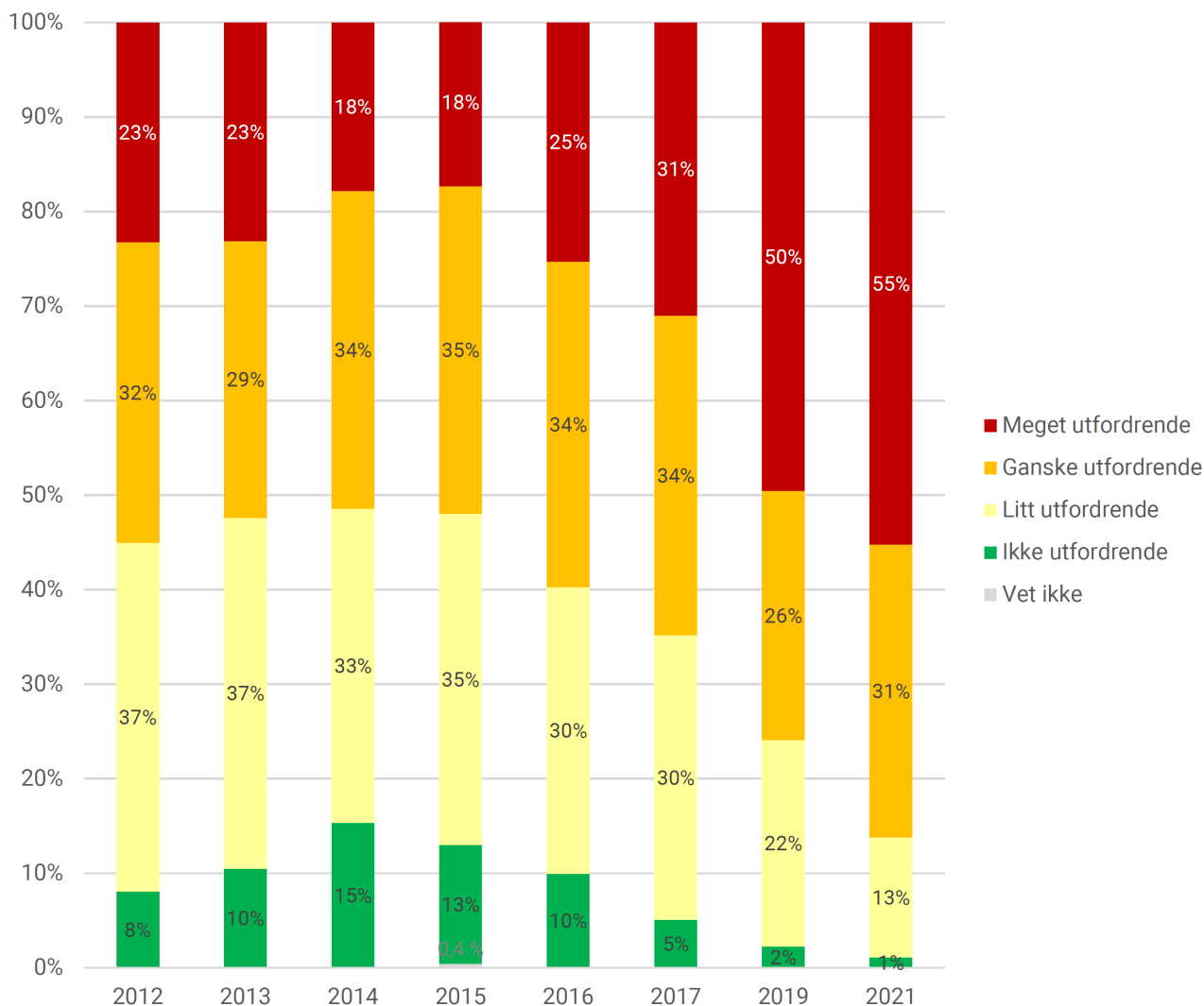

Figur 1. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere ulike helseyrker. Antall kommuner. 2021.

Figur 2. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere ulike helseyrker. Andel. 2021.

Sykepleiere

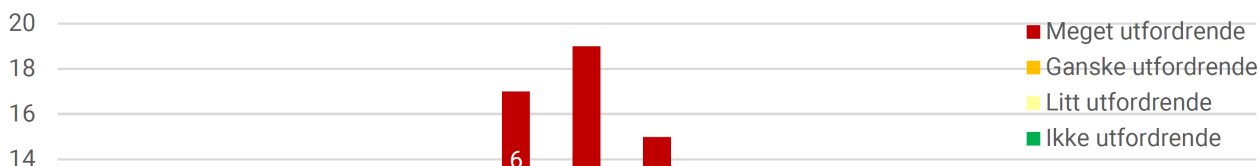

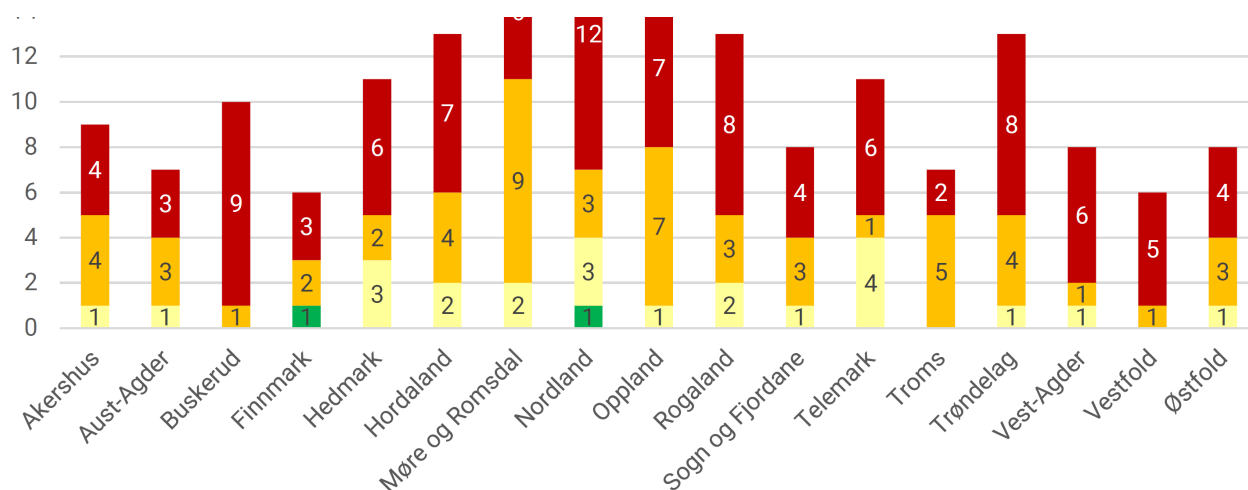
Figur 3. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere sykepleiere. Andel.

Tabell 1. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere sykepleiere. Antall.

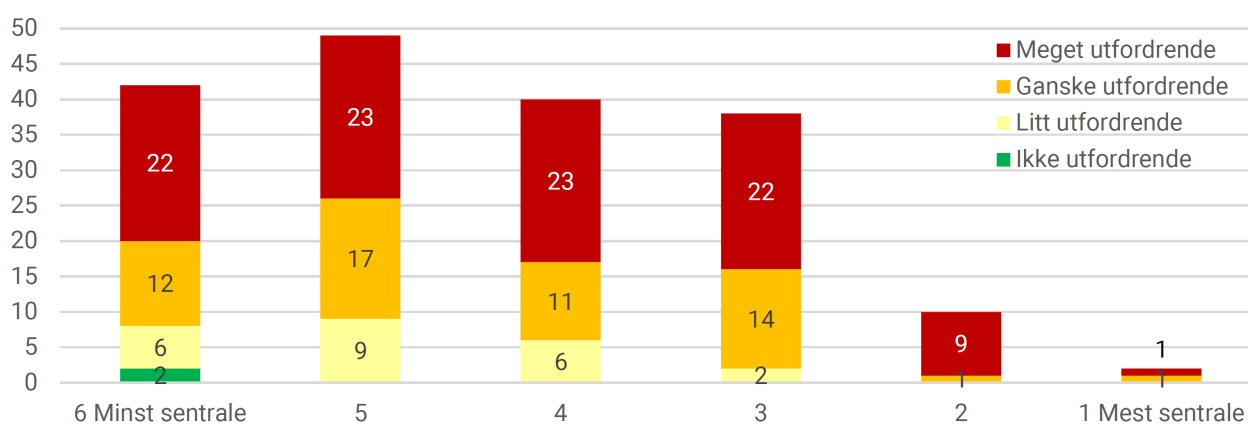
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2019	2021
Meget utfordrende	46	53	43	41	61	67	109	100
Ganske utfordrende	63	67	81	80	83	73	58	56
Litt utfordrende	73	85	80	81	73	65	48	23
Ikke utfordrende	16	24	37	29	24	11	5	2
Vet ikke	-	-	-	1	-	-	-	-
Totalt	198	229	241	232	241	216	220	181

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor.

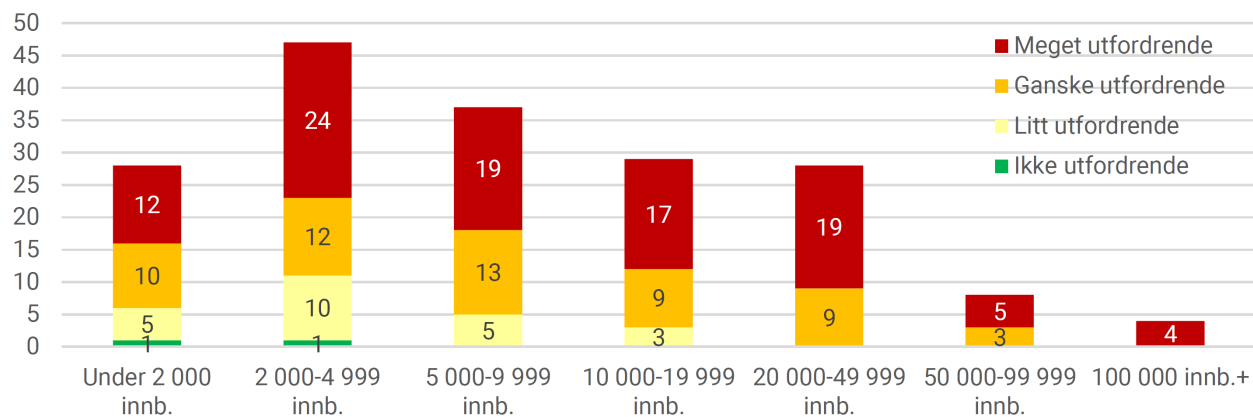

Figur 4. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere sykepleiere, fordelt på tidligere fylker. Antall kommuner. 2021

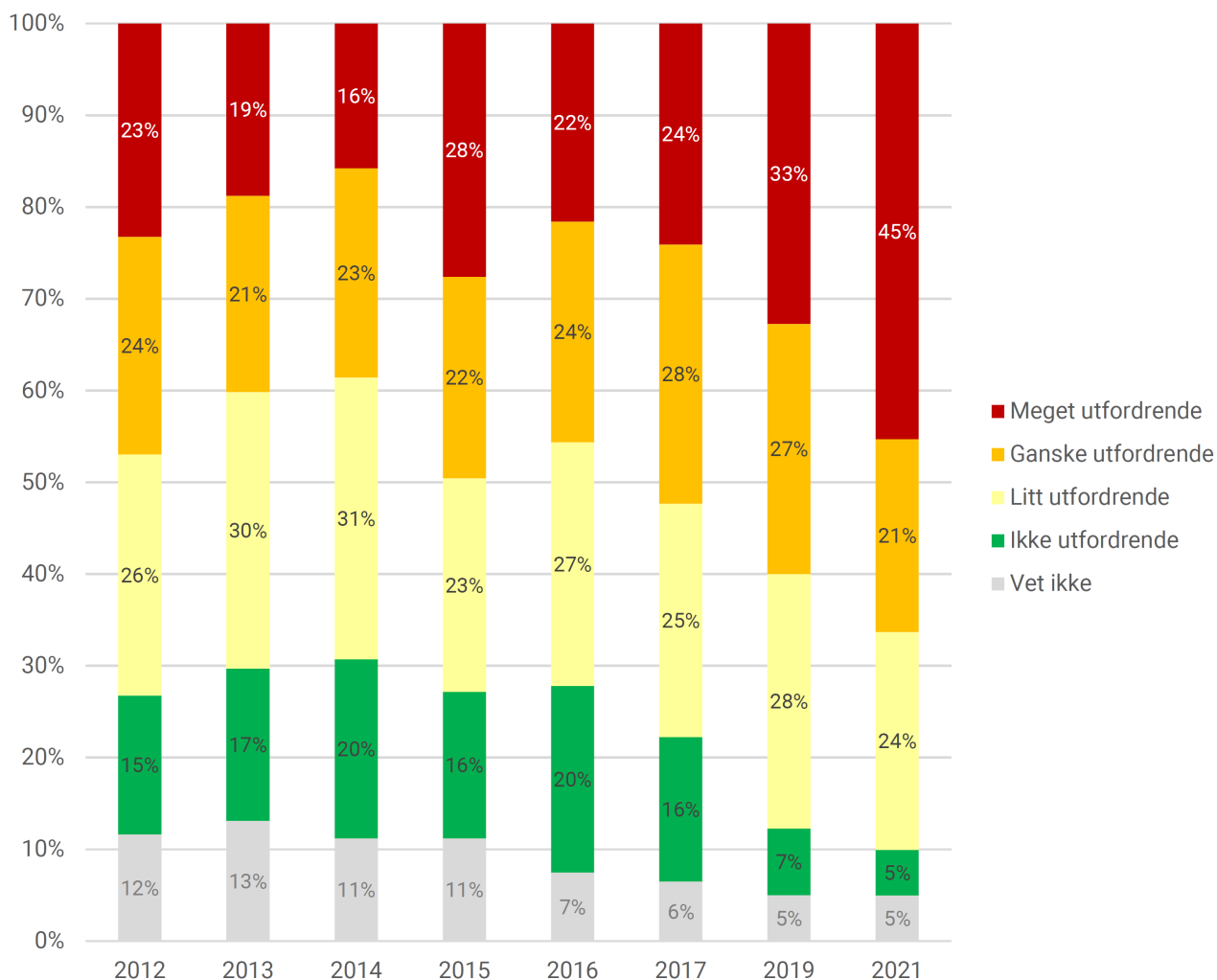
Figur 5. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere sykepleiere, fordelt på sentralitetsgrupper. Antall kommuner. 2021.

Figur 6. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere sykepleiere, fordelt på kommunenes innbyggertall. Antall kommuner. 2021.

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor.

Leger

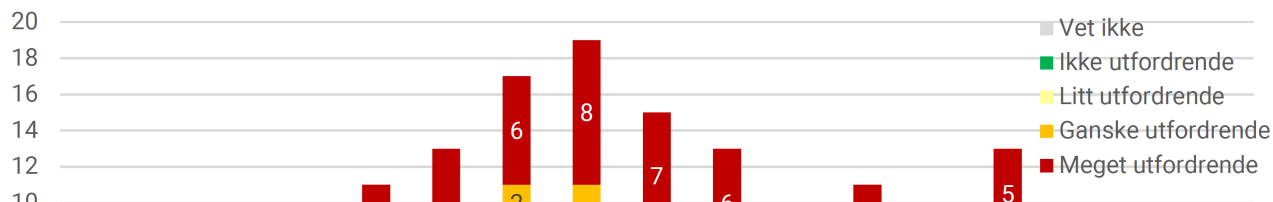

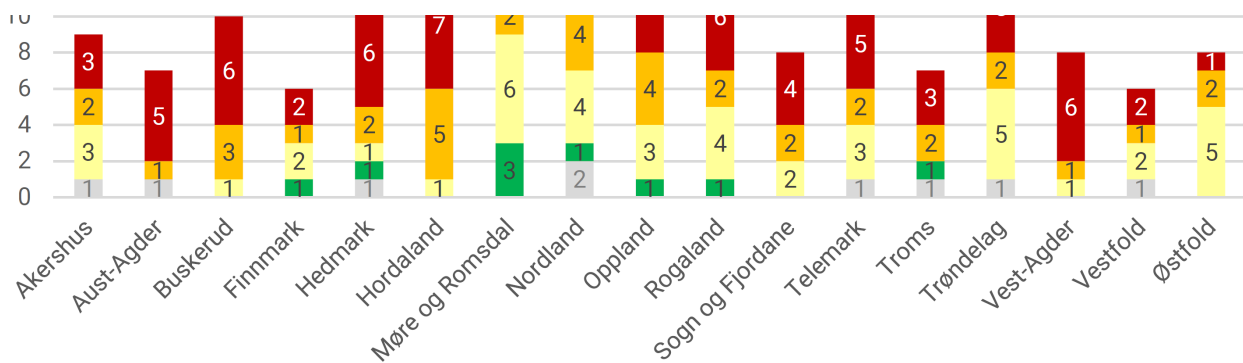
Figur 7. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere leger. Andel.

Tabell 2. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere leger. Antall kommuner.

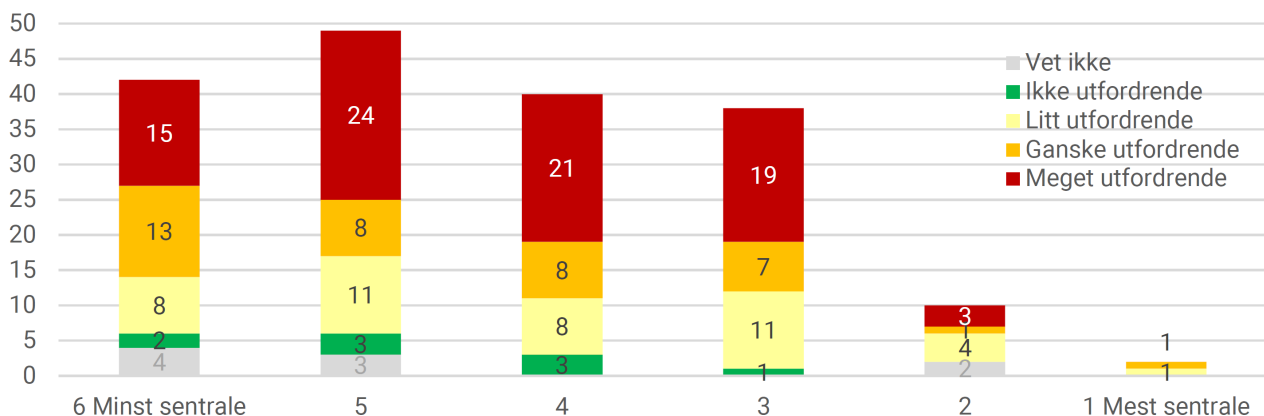
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2019	2021
Meget utfordrende	46	43	38	64	52	52	72	82
Ganske utfordrende	47	49	55	51	58	61	60	38
Litt utfordrende	52	69	74	54	64	55	61	43
Ikke utfordrende	30	38	47	37	49	34	16	9
Vet ikke	23	30	27	26	18	14	11	9
Totalt	198	229	241	232	241	216	220	181

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor.

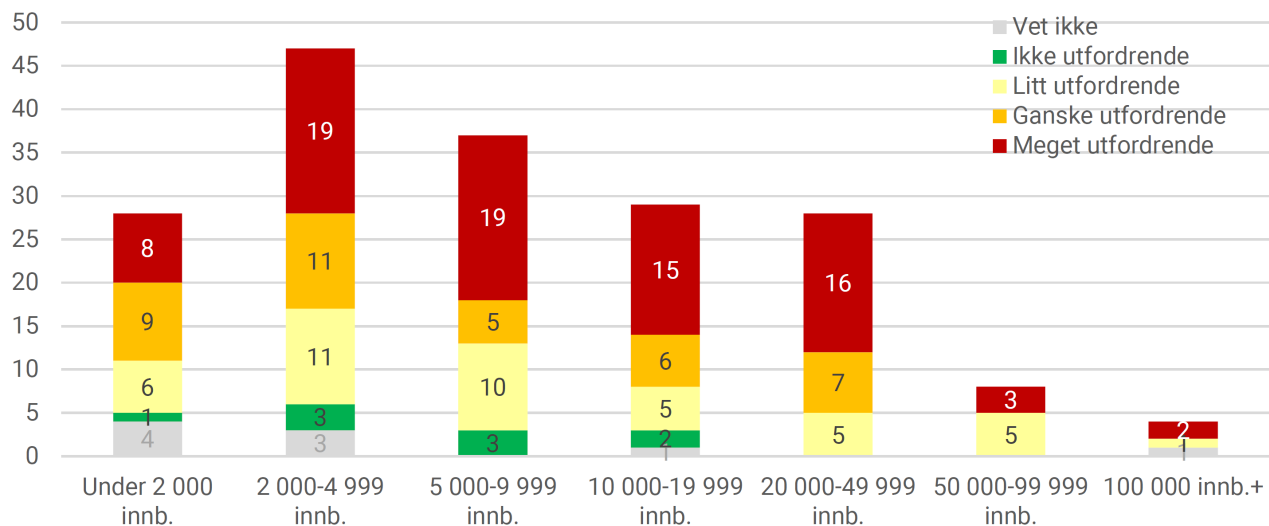

Figur 8. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere leger, fordelt på tidligere fylker. Antall kommuner. 2021.

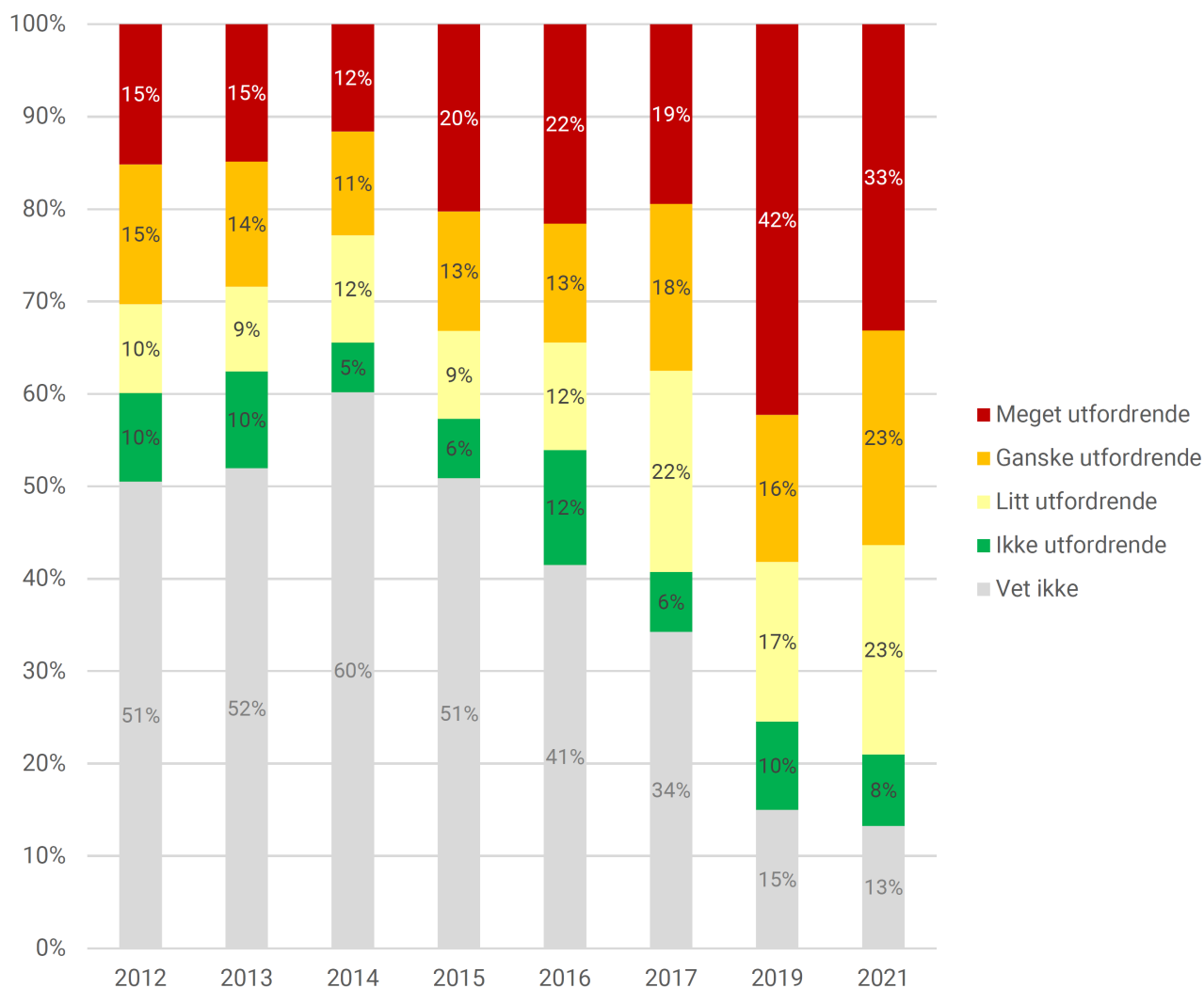
Figur 9. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere leger, fordelt på sentralitetsgrupper. Antall kommuner. 2021.

Figur 10. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere leger, fordelt på kommunenes innbyggertall. Antall kommuner. 2021.

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor.

Psykologer

Figur 11. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere psykologer. Andel.

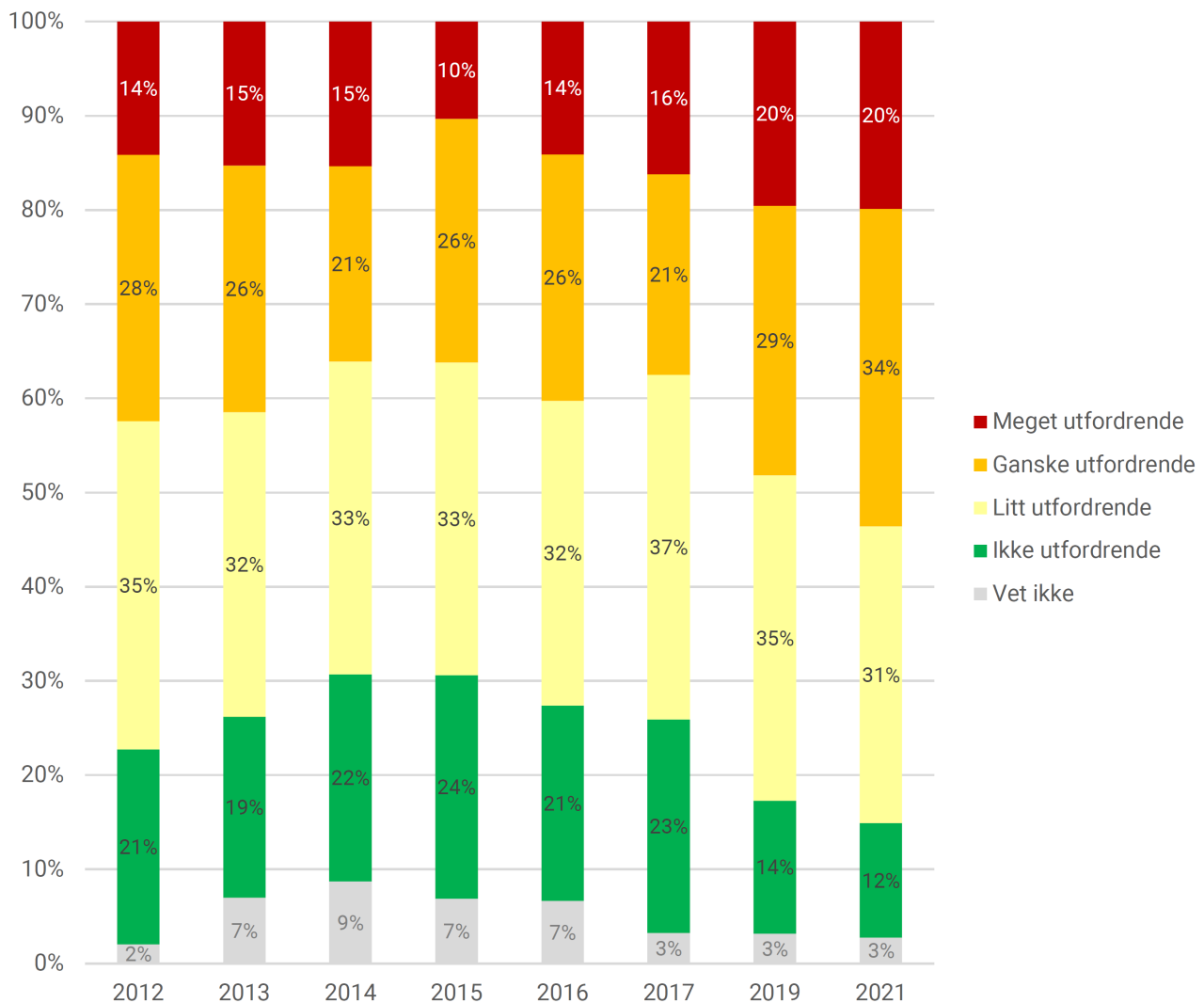
Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor. Se tabell 3 for bakgrunnstallene.

Tabell 3. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere psykologer. Antall kommuner.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2019	2021
Meget utfordrende	30	34	28	47	52	42	93	60
Ganske utfordrende	30	31	27	30	31	39	35	42
Litt utfordrende	19	21	28	22	28	47	38	41
Ikke utfordrende	19	24	13	15	30	14	21	14
Vet ikke	100	119	145	118	100	74	33	24
Totalt	198	229	241	232	241	216	220	181

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor.

Vernepleiere

Figur 12. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere vernepleiere. Andel.

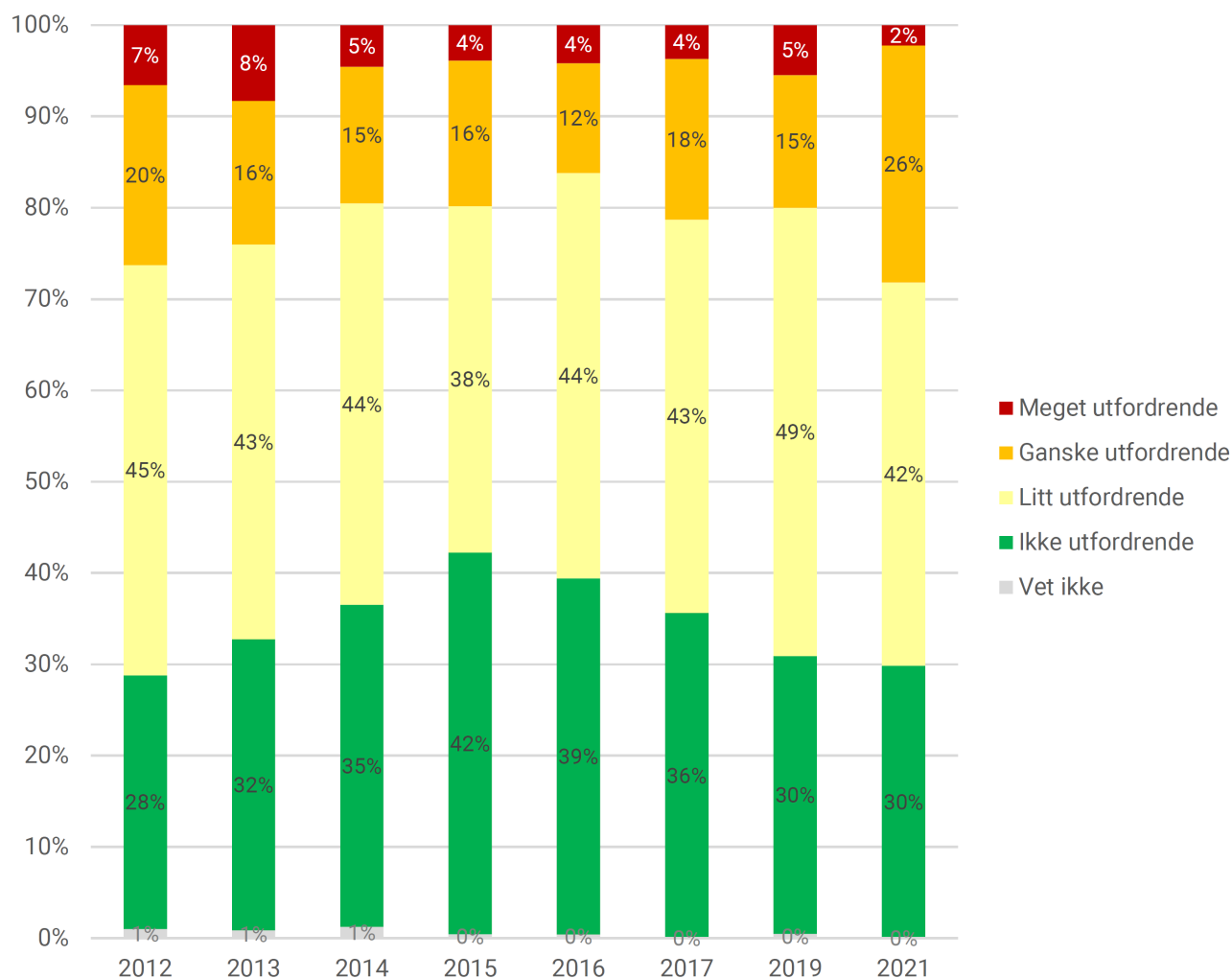
Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor. Se tabell 4 for bakgrunnstallene.

Tabell 4. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere vernepleiere. Antall kommuner.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2019	2021
Meget utfordrende	28	35	37	24	34	35	43	36
Ganske utfordrende	56	60	50	60	63	46	63	61
Litt utfordrende	69	74	80	77	78	79	76	57
Ikke utfordrende	41	44	53	55	50	49	31	22
Vet ikke	4	16	21	16	16	7	7	5
Totalt	198	229	241	232	241	216	220	181

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor.

Helsefagarbeidere

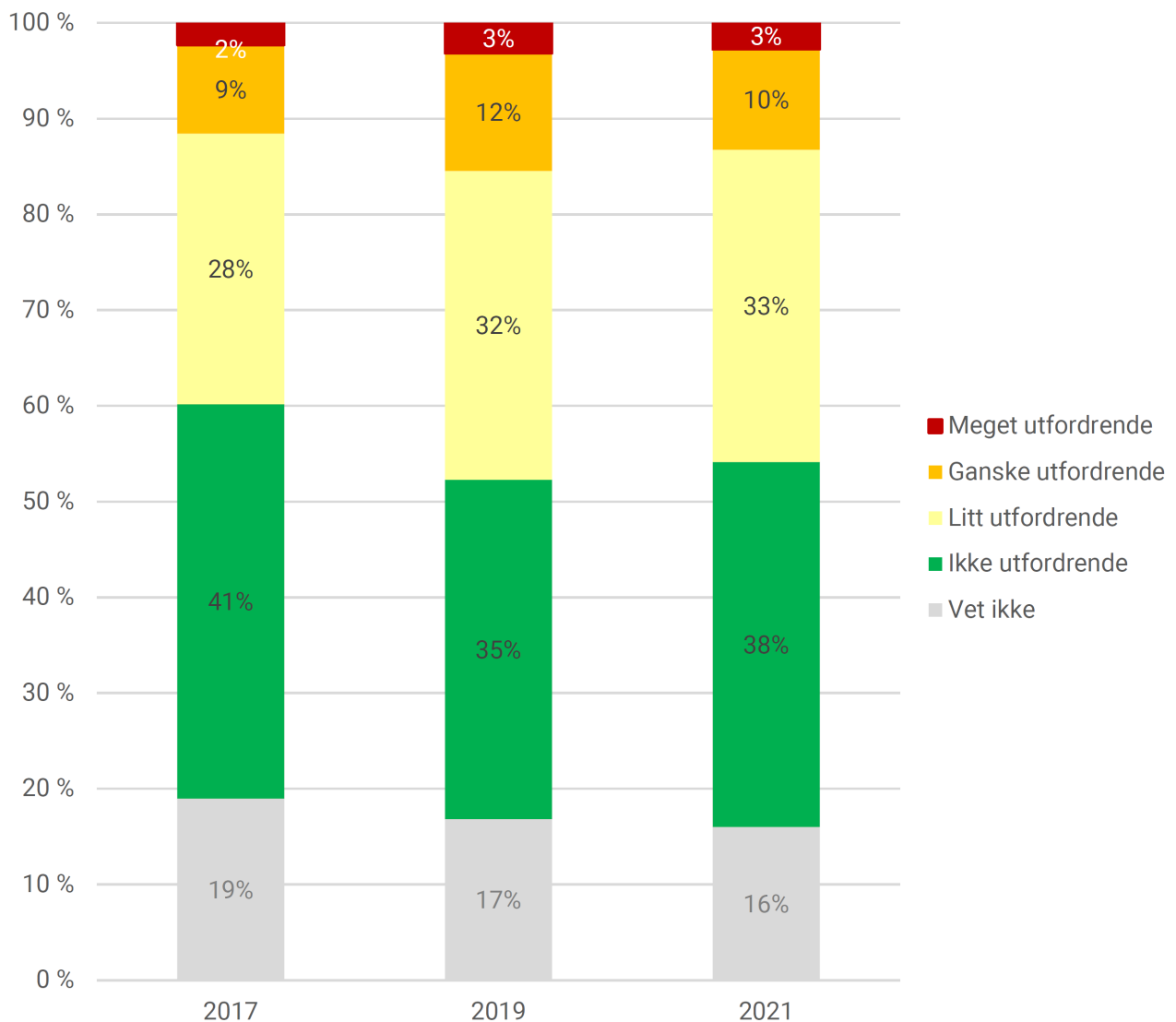
Figur 13. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere helsefagarbeidere. Andel.
Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor. Se tabell 5 for bakgrunnstallene.

Tabell 5. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere helsefagarbeidere. Antall.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2019	2021
Meget utfordrende	13	19	11	9	10	8	12	4
Ganske utfordrende	39	36	36	37	29	38	32	47
Litt utfordrende	89	99	106	88	107	93	108	76
Ikke utfordrende	55	73	85	97	94	77	67	54
Vet ikke	2	2	3	1	1	-	1	-
Totalt	198	229	241	232	241	216	220	181

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor.

Ergoterapeuter

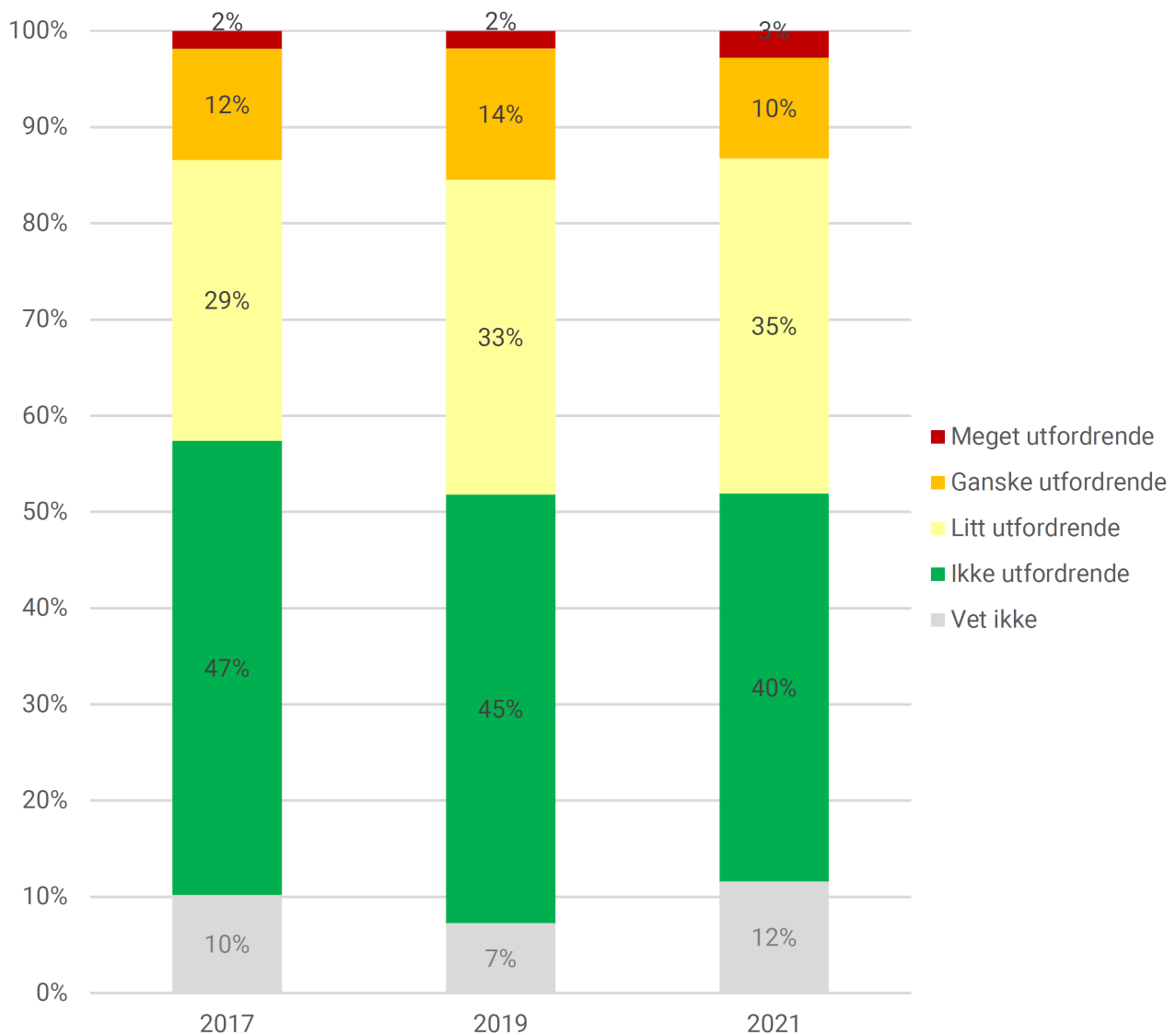
Figur 14. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere ergoterapeuter. Andel.
Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor. Se tabell 6 for bakgrunnstallene

Tabell 6. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere ergoterapeuter. Antall kommuner.

	2017	2019	2021
Meget utfordrende	5	7	5
Ganske utfordrende	20	27	19
Litt utfordrende	61	71	59
Ikke utfordrende	89	78	69
Vet ikke	41	37	29
Totalt	216	220	181

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor.

Fysioterapeuter

Figur 15. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere fysioterapeuter

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor. Se tabell 7 for bakgrunnstallene.

Tabell 7. Kommunenes vurderinger av hvor utfordrende det er å rekruttere fysioterapeuter. Antall kommuner.

	2017	2019	2021
Meget utfordrende	4	4	5
Ganske utfordrende	25	30	19
Litt utfordrende	63	72	63
Ikke utfordrende	102	98	73
Vet ikke	22	16	21
Totalt	216	220	181

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor.

Tannleger

Åtte fylkeskommuner svarte på spørsmålet om utfordringer med å rekruttere tannleger i 2021. Rogaland fylkeskommune svarte "vet ikke", Troms og Finnmark svarte "ikke utfordrende", Vestland svarte "litt utfordrende", tre fylkeskommuner (Agder, Møre og Romsdal og Vestfold og Telemark) svarte "ganske utfordrende" og to fylkeskommuner (Innlandet og Trøndelag) svarte "meget utfordrende". Tabell 8 og figur 16 viser hvordan de ulike fylkeskommunene har vurdert hvor utfordrende det er å rekruttere tannleger i perioden siden 2012.

Tabell 8. Fylkeskommunenes vurdering av hvor utfordrende det er å rekruttere tannleger. Samme informasjon er vist i figur 16 nedenfor.

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2019	2021
Agder	Aust-Agder	L	G	G	L	-	-	-	G
	Vest-Agder	M	L	-	L	-	L	G	
Innlandet	Hedmark	L	L	L	G	G	-	G	M
	Oppland	-	G	G	L	L	L	L	
Møre og Romsdal		-	G	-	-	-	M	-	G
Nordland		M	-	-	-	M	G	M	-
Rogaland		G	L	G	-	G	L	-	?
Troms og Finnmark	Troms	-	G	L	I	-	I	I	I
	Finnmark	G	G	M	-	-	G	-	
Trøndelag	Nord-Trøndelag	L	L	L	L	I	I	L	M
	Sør-Trøndelag	G	G	L	L	L	L		
Vestfold og Telemark	Vestfold	M	G	G	G	G	G	-	G
	Telemark	G	L	-	G	L	G	L	
Vestland	Hordaland	L	I	?	-	L	L	-	L
	Sogn og Fjordane	L	L	I	L	L	L	-	
Viken	Akershus	-	?	I	I	I	L	I	-
	Buskerud	M	L	-	L	L	-	-	
	Østfold	I	-	L	-	I	-	-	

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor. Oslo er ikke medlem i KS og er ikke en del av undersøkelsen.

I =Ikke utfordrende
 L =Litt utfordrende
 G =Ganske utfordrende
 M =Meget utfordrende
 ? =Vet ikke
 - =Ikke svart

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2019	2021
Agder	Aust-Agder	L	G	G	L	-	-	-	G
	Vest-Agder	M	L	-	L	-	L	G	

	Vest-Agder	M	L	-	L	-	L	G	
Innlandet	Hedmark	L	L	L	G	G	-	G	M
	Oppland	-	G	G	L	L	L	L	
Møre og Romsdal		-	G	-	-	-	M	-	G
Nordland		M	-	-	-	M	G	M	-
Rogaland		G	L	G	-	G	L	-	?
Troms og Finnmark	Troms	-	G	L	I	-	I	I	I
	Finnmark	G	G	M	-	-	G	-	
Trøndelag	Nord-Trøndelag	L	L	L	L	I	I	L	M
	Sør-Trøndelag	G	G	L	L	L	L		
Vestfold og Telemark	Vestfold	M	G	G	G	G	G	-	G
	Telemark	G	L	-	G	L	G	L	
Vestland	Hordaland	L	I	?	-	L	L	-	L
	Sogn og Fjordane	L	L	I	L	L	L	-	
Viken	Akershus	-	?	I	I	I	L	I	-
	Buskerud	M	L	-	L	L	-	-	
	Østfold	I	-	L	-	I	-	-	

Figur 16. Fylkeskommunenes vurdering av hvor utfordrende det er å rekruttere tannleger. Samme informasjon er vist i tabell 8 ovenfor.

Kilde: KS. Kommunesektorens arbeidsgivermonitor. Oslo er ikke medlem i KS og er ikke en del av undersøkelsen.

I =Ikke utfordrende (grønn)

L =Litt utfordrende (gul)

G =Ganske utfordrende (oransje)

M =Meget utfordrende (rød)

? =Vet ikke (grå)

- =Ikke svart

